

För mig är livet Kristus

Predikan i S:t Peters kyrka den 16:e söndagen efter trefaldighet

Sune Fahlgren

Inledande ord

Evangelisten Markus berättar om två kvinnor som får hjälp av Jesus. Den ena har varit sjuk i 12 år, och den andra är en flicka som fyllt 12 år. Berättelserna är sammanflätade med varandra, och de har människans tro på Jesus som tema. Jag väljer alltså att utöka den förkortade text som finns i evangelieboken för denna söndag.

Evangelisten Sankt Markus skriver: (Markus 5)

När Jesus hade farit tillbaka till andra sidan sjön samlades mycket folk omkring honom. Medan han var där vid sjön kom det dit en synagogföreståndare vid namn Jairos. Då han såg Jesus kastade han sig för hans fötter och bad enträget: »Min lilla dotter är nära att dö. Kom och lägg dina händer på henne, så att hon räddas till livet.« Och Jesus gick med honom. Mycket folk följde efter och trängde sig in på honom.

Där fanns en kvinna som hade lidit av blödningar i tolv år. Hon hade varit hos många läkare och fått utstå mycket. Det hade kostat henne allt hon ägde, men ingenting hade hjälpt, snarare hade hon blivit sämre. Hon hade hört vad som berättades om Jesus, och nu kom hon bakifrån i hopen och rörde vid hans mantel, för hon tänkte att om hon bara fick röra vid hans kläder skulle hon bli hjälpt. Och genast stannade blodflödet, och hon kände i kroppen att hon var botad från sitt onda. När Jesus märkte att det hade gått ut kraft från honom vände han sig om i hopen och frågade: »Vem rörde vid mina kläder?« Lärjungarna sade: »Du ser väl hur folk tränger på, och ändå frågar du vem som har rört vid dig!« Han såg sig omkring efter henne som hade gjort det. Kvinnan, som visste vad som hade hänt med henne, kom rädd och darrande fram och föll ner för honom och talade om hur det var. Han sade till henne: »Min dotter, din tro har hjälpt dig. Gå i frid. Du är botad från ditt onda.«

Medan Jesus ännu talade kom det bud till synagogföreståndaren från hans hem: »Din dotter är död. Du skall inte besvära Mästaren längre.« Men

Jesus, som hörde deras ord, sade till föreståndaren: »Var inte rädd, tro bara.« Sedan lät han ingen mer än Petrus och Jakob och hans bror Johannes följa med, och de gick hem till föreståndaren. Där såg han upprörda människor som grät och klagade högt. Han gick in till dem och sade: »Varför ropar ni och gråter? Flickan är inte död, hon sover.« Då skrattade de åt honom. Men han körde ut allesammans och tog med sig flickans far och mor och lärjungarna och gick in där hon låg. Så tog han barnets hand och sade: »Talita koum!« (det betyder: Lilla flicka, jag säger dig, stig upp!). Och genast reste sig flickan och gick omkring, hon var tolv år gammal. De blev utom sig av förvåning, men han förbjöd dem att låta någon veta vad som hade hänt. Sedan sade han åt dem att ge flickan något att äta.

Så lyder det heliga evangeliet...

Introduktion

Min kollega som ledarskribent på tidningen Sändaren heter Philip de Croy. Han är något så ovanligt som *thanatolog* och teolog, alltså expert på döden och på Gud. Nästa vecka kommer Philips nya bok ut: *Boken för dig som en dag ska dö*. Jag är provocerad av titeln, trots att jag vet att jag ska dö, och trots att jag gett ut en bok om församlingens roll i samband med död, begravning och sorg.

Det sägs att Astrid Lindgren och hennes syster alltid inledde sina telefonsamtal med frasen ”Döden, döden, döden”. Så var det avklarat, och de kunde gå vidare och prata om något annat. Men idag ska vi inte gå vidare, idag ska vi prata om döden. Och Livet. Jag vill predika för dig som vill leva och som en dag ska dö.

Vi behöver prata om det vi ryggar för, det svåra och skrämmande. Bra att det finns böcker som hjälper oss, till exempel Philips bok. Men vi har också hjälp av en höstdag i kyrkoåret med detta tema. Tro innebär inte automatiskt att man blir vän med döden. Där är kanske inte ens meningen att vi ska bli vän.

Rum med både livet och döden

Låt mig få börja med att ta er med till den heliga gravens och uppståndelsens kyrka i Jerusalem. Underbart att denna för hela kristenheten gemensamma kyrkobyggnad har fått namn som betonar både döden och livet.

I byggnadens centrum finns ett gudstjänstrum som är byggt på Golgota kulle, där Jesus blev korsfäst och dog. I ett annat rum, med en väldig kupol, ligger grottan där Jesu kropp blev begravnen och där Gud uppväckte honom från döden. Mitt emellan dessa båda rum finns en sten som kallas för jordens mittpunkt (*Axis Mundi*). Det är inte den geografiska mittpunkten utan den existentiell mittpunkten i tillvaron. Där synliggörs **vägen från liv till död**. ”Det är människan lott att en gång dö,” skriver Hebreerbrevets författare (9:27). Allt jordiskt liv har denna naturlag: att bli till, leva och dö.

Vi behöver därför lära oss konsten att dö. Så här sa man förr i kyrkorna: ”En ny påminnelse om vår dödlighet lämnas oss idag, då härmed tillkännages att följande medlem av vår församlingen har avlidit; nämligen ...”. Vägen från liv till död måste vi alla gå.

Men stenen som markerar tillvarons mittpunkt i kyrkan i Jerusalem påminner också om en annan väg – **vägen från död till liv**. Jesus öppnade den vägen.

Gravkyrkan är därför också uppståndelsekyrkan. Där manifesteras också uppståndelsens kraft. Den beröring av Gud som ger upprättelse och liv. Döden är inte slutet. Det finns en väg från död till liv.

Denna existentiella vändpunkt som ägde rum i Jerusalem under Kristi påsk återspeglas på olika sätt i alla kyrkorum. Också vår kyrka är genomandad av tillit till Gud som ger liv. Här finns beröring som ger upprättelse och liv. Här finns en tillhörighet som omsluter både liv och död.

Paulus paradoxala bekännelse

Tältmakaren Paulus hade hört berättelser om Mästaren Jesus från Galileen, troligen också den vi läst idag. Hans bekännelse, som vi tidigare hörde läsas ur brevet till de kristna i Filippi, skulle kunna bli en bra boktitel för Philips nästa bok: ”För mig är livet Kristus.”

Paulus hade då själv mött den uppståndne Mästaren. När han skriver brevet till församlingen i Filippi sitter han i fängelse och lever under dödshot från de romerska myndigheterna. Med tillit utbrister han: ”För mig är livet Kristus. Och döden en vinning.”

Trons tillit ger en annan syn på både liv och död. Döden är inte dörren som stänger livet, utan dörren som öppnar vägen vidare. Inför livet behöver vi tillit. Inför döden behöver vi tillit. Och verklig tillit har med relationen till Kristus att göra.

En av de första bibelord som jag lärde mig utantill var ett annan formulering av Paulus: ”Lever vi, så lever vi för Herren. Dör vi, så dör vi för Herren. Vare sig vi lever eller dör tillhör vi alltså Herren” (Rom 14:8). Under Jesusrörelsens dagar på 70-talet sjöng vi ofta de orden, inte minst till Lars Åbergs tonsättning. Innan jag säger något om de två kvinnorna vi läste om ska vi sjunga den sången. (SvPs 691).

Vi sjunger!

Jairus dotter och kvinnan som led av blödningar

Evangelierna innehåller starka berättelser om tro. Dagens avsnitt ur Markus evangeliet betonar att när Jesus visade lärjungarna allt mer sin sanna identitet, var det för dem en utmaning av tro. Efter att Jesus stillat en hotfull storm på Genesaret frågar han dem: ”Varför är ni rädda? Har ni ännu ingen tro?” Och de säger förvånat till varandra: ”Vem är han? Till och med vinden och sjön lyder honom?”

Budskapet att möta rädsla med **tro** är en röd tråd i Markusevangeliet. Det är som om evangelisten Markus vill utmana läsarna att tänka efter var de själva står: *Vad litar ni på utanför er själva?*

Kristen tro bygger på vem Jesus är och gör. Och tron på Jesus kännetecknas av **tillhörighet**. I avsnittet före dessa berättelser handlar det om Jesus som profet i sin hemstad, och då Jesus ställer frågan om vem som egentligen *tillhör* hans familj (3:31–35). Dagens evangelium fungerar också som en reflektion över den frågan. *Vilken gemenskap tillhör du? Är du med i Jesu familj?*

Tro är alltså mer än tillit till något utanför oss själva. Det är en given tillhörighet som bär oss. Vi är födda in i denna trosgemenskap. Dopet till Kristus är grunden för en tillhörighet som omsluter både liv och död. Genom dopets vatten upptas vi som barn i Guds stora familj, Kristi kyrka.

När Markus vill hjälpa oss att reflektera över tro och tillhörighet berättar han som sagt två berättelser om en dotter till en föreståndare för ett judiskt bönhus, en synagoga, och en kvinna som led av blödningar.

De båda berättelserna sätter Markus samman till en sandwich (en dubbelmacka). En rad **likheter** binder ihop dem: Flickans pappa Jairus *kastar sig för Jesus fötter*, liksom kvinnan. Kvinnan har lidit i *tolv år* och flickan är tolv år gammal. I båda berättelserna säger Jesus *något om tro*: ”Din tro har hjälpt dig. Tro bara.” *Rädsla* präglar berättelsen: Kvinnan var rädd, hon darrade. Flickans pappa var rädd. Och religiöst sett var de båda utestängda från gemenskap. Kvinnan på grund av blödningar och flickan genom sin död.

Men också **olikheter** binder ihop berättelserna: *Ekonomiskt* sett hade kvinnan problem. Läkarbesök och vård hade kostat allt ”hon ägde” (v 26). En synagogföreståndare hade god ekonomi. Kvinnan var inte *personligt bekant* med Jesus. Hon är namnlös. Jesus kände inte igen henne utan frågar: ”Vem rörde vid mig?” Synagogföreståndaren är känd vid namn och titulerar Jesus med ”Mästaren”. *Ålderskillnaden* är stor. Lika länge flickan levt hade kvinnan lidit. Kvinnan blödde *långsamt* ut sitt liv. Flickan förlorar sitt liv i en *plötslig* sjukdom. Jesus är *initiativtagare* till flickans uppväckelse. Markus citerar ordagrant vad Jesus sa på arameiska det språk man talade på den tiden: Talita Koum. Men *kvinnan tog initiativet* att gå fram till Jesus. Jesus är mer passiv.

Dubbelmackans budskap är solklar: *När kvinnan botades och flickan uppväcktes fick båda livet tillbaka.*

Våra liv ter sig så lika olika. Men trons tillit hjälper alla i liv och död. Jesus säger också till oss: *Din tro hjälper dig.*

Vi befinner oss i olika skeden och sammanhang i livet. Men trons tillhörighet hjälper var och en av oss i liv och död. Jesus inbjuder oss också idag till gemenskap kring nattvardsbordet: *Kom och ät! Din tillhörighet till Kristus hjälper dig.*

Rädsla och oro drabbar oss på olika sätt. Men Kristi ord gäller alltid: *Var inte rädd! Tro på mig.*

AMEN. (Nu står vi upp och bekänner vår kristna tro.)